בְּמִדְבַּר
שְׁבוּעוֹת
נָשֹׂא
בְּהַעֲלֹתְךָ
שְׁלַח
קֹרַח
חֻקַּת
בָּלָק
פִּינְחָס
מַטּוֹת-מַסְעֵי

הדר HADAR
תורה · עבודה · חסד

בְּהַעֲלֹתְךָ

דְּבַש וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֵךְ

י"ד סִיוָן תשפ"ו 30-29 במאי 2026

מָה בַּפָּרָשָׁה

- ה' מצווה את אהרן להדליק את המנורה.
- הלויים מתכוננים לעבודתם במשכן.
- בני ישראל חוגגים את חג הפסח הראשון אחרי יציאת מצרים. אנשים שלא יכלו להקריב את קורבן הפסח כי הם היו טמאים ניגשים אל משה ושואלים מה לעשות. ה' נותן להם מועד אחר להקריב את קורבן הפסח. למועד הזה קוראים "פסח שני".
- התורה מספרת שוב על הזמן שבו המשכן הוקם. ענן כיסה אותו ביום, ואש בלילה. כשהענן נע, בני ישראל הלכו בעקבותיו.
- ה' אומר למשה להכין שתי חצוצרות כסף. התרועה שלהן שימשה כדי לכנס את בני ישראל באירועים מיוחדים.
- אחרי כמעט שנה בהר סיני, בני ישראל מתחילים לנסוע במדבר. קדימה, צעד!
- בני ישראל מתלוננים על המן - הלחם שהקב"ה מוריד בכל יום - ומבקשים בשר. ה' אומר למשה שהם יקבלו כל כך הרבה בשר, עד שהוא ייצא להם מהאף! ה' שולח הרבה שְׂלָו (סוג של ציפור), וזה מה שבני ישראל אוכלים במשך חודש שלם.
- מרים ואהרן מדברים לשון הרע על משה ועל אשתו, ומרים לוקה בצרעת. משה מתפלל לרפואתה.

• פַּרְשָׁנוּת •

פרשת השבוע שעבר הסתיימה בהבאת המתנות למשכן, באירוע הידוע בשם חֲנֻכַּת הַנְּשִׂיאִים. הפרשה שלנו נפתחת במצווה המופנית לאהרן: להדליק את המנורה. אבל נדמה שזה לא ממש מתאים לרצף הסיפור! המפרשים שלנו תוהים: **מדוע פרשת המנורה מופיעה דווקא כאן?**

רש"י מסביר זאת באמצעות מדרש.

רש"י (צרפת, לפני 1,000 שנה)

לְפִי שֶׁשָּׁרָאָה אַהֲרֹן חֲנֻכַּת הַנְּשִׂיאִים חָלְשָׁה אָז דַּעְתּוֹ, שֶׁלֹּא הָיָה עִמָּהֶם בַּחֲנֻכָּה לֹא הוּא וְלֹא שִׁבְטוֹ.

אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: חַייֶךָ שֶׁלְּךָ גְּדוֹלָה מִשֶּׁלָּהֶם, שֶׁאַתָּה מַדְלִיק וּמֵטִיב אֶת הַנֵּרוֹת.

- כל אחד מרגיש לפעמים מחוץ לעניינים. איזה מסר יש במדרש הזה למי שמרגיש דחוי או פחות חשוב?

הרמב"ן מעלה כמה קושיות על הפירוש הזה. למה שה' יעודד את אהרן דווקא באמצעות המנורה? למה לא להזכיר תפקידים אחרים של אהרן, כמו הקטרת קטורת, הקרבת קורבנות, או עבודת יום הכיפורים בקודש הקודשים – דברים שרק הוא יכול היה לעשות?

כל הזכויות שמורות למכון הדה. ניתן להעתיק ולצלם למטרות לא מסחריות.

- מה לדעתכם רש"י היה עונה על השאלות האלו? מה זה אומר על ההדלקה היומית של המנורה במשכן, אם ה' חושב שהיא דומה למתנות המיוחדות ולקורבנות שהקריבו הנשיאים בזמן חנוכת המשכן?

הרמב"ן מציע שהמנורה בפרשה שלנו היא בעצם רמז למשהו אחר.

רמב"ן (ספרד, לפני 800 שנה)

אֲבָל עִנְיַן הַהַגָּדָה הַזּוֹ, לִדְרֹשׁ רֶמֶז מִן הַפָּרָשָׁה עַל חֲנֻכָּה שֶׁל נֵרוֹת שֶׁהָיְתָה בְּבֵית שֵׁנִי עַל יְדֵי אַהֲרֹן וּבָנָיו...

וּבְלָשׁוֹן הַזֶּה מְצָאתִיהָ בִּמְגִלַּת סְתָרִים לְרַבֵּינוּ נִסִּים... אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֵלָיו, יֵשׁ חֲנֻכָּה אַחֶרֶת שֶׁיֵּשׁ בָּהּ הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת וַאֲנִי עוֹשֶׂה בָּהּ לְיִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי בָּנֶיךָ נִסִּים וּתְשׁוּעָה וַחֲנֻכָּה שֶׁקִּרוּיָה עַל שְׁמָם, וְהִיא חֲנֻכַּת בְּנֵי חַשְׁמוֹנַאי...

וְהִנֵּה, דָּבָר יָדוּעַ שֶׁכְּשֶׁאֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם וְהַקָּרְבָּנוֹת בְּטֵלִין מִפְּנֵי חָרְבָּנוֹ אַף הַנֵּרוֹת בְּטֵלוֹת, אֲבָל לֹא רָמְזוּ אֶלָּא לְנֵרוֹת חֲנֻכַּת חַשְׁמוֹנַאי, שֶׁהִיא נוֹהֶגֶת אַף לְאַחַר הַחָרְבָּן בְּגָלוּתֵנוּ...

לפי הרמב"ן, מה שעודד את אהרן לא היה הדלקת המנורה במשכן, אלא הידיעה שצאצאיו יערכו חנוכה אחרת – אותה החנוכה שאנחנו מכירים מהחג! – ושמצוות הדלקת נרות חנוכה הזו תישאר לנצח, גם אחרי שבית המקדש ייחרב.

- למה הידיעה על הדלקת נרות חנוכה בעתיד עודדה את אהרן יותר מכל התפקידים המיוחדים שהוא זכה לעשות במשכן?
- מה זה אומר על החשיבות של הדלקת נרות חנוכה בכל שנה? איך זה משנה את האופן שבו אנחנו חושבים על החג ומציינים אותו?

מִדְרָשׁ

במדבר יא:א

וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאֹנְנִים רַע בְּאָזְנֵי ה' וַיִּשְׁמַע ה' וַיִּחַר אַפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ ה' וַתֹּאכַל בִּקְצֵה הַמַּחֲנֶה:

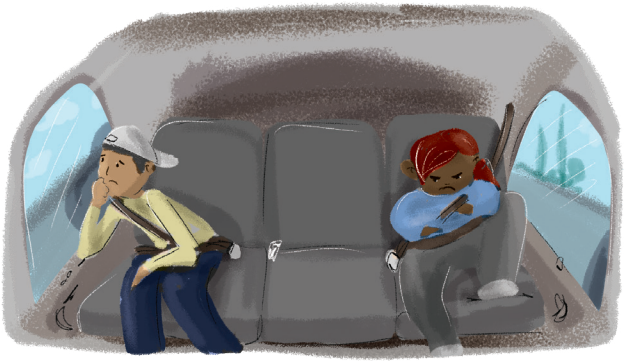

מה פירוש המילה מִתְאֹנְנִים?

ספרי במדבר פ' פה

אֵין מִתְאוֹנְנִים אֶלָּא מִתְרַעֲמִים, מְבַקְּשִׁים עִלָּה לִפְרֹשׁ מֵאַחֲרֵי הַמָּקוֹם [=תירוץ להיפרד מהקב"ה].

השורש של המילה "מתאוננים" הוא א.נ.נ, שפירושו להתלונן או לרטון. המדרש שם לב שהמילה "מתאוננים" מופיעה בבניין הִתְפַּעֵל, שמתאר פעולה חוזרת - פעולה שאנשים עושים לעצמם. לכן המדרש לומד מכך שהגישה השלילית של האנשים הגיעה מהם עצמם – הם גרמו לעצמם להרגיש ממורמרים, ומשם נולדו התלונות שלהם.

- לעיתים קרובות, החוויה שלנו תלויה בנקודת המבט שלנו. איך נקודת המבט שלכן משפיעה על מה שאתן חוות? האם היא יכולה לפעמים להפוך מצב מסוים לטוב יותר או לרע יותר? איך?
- האם הרגשתם פעם שאתם מחפשים על מה להתלונן, או הופכים משהו קטן לעניין גדול למרות שהוא לא באמת כזה נורא? למה לדעתכם אנחנו עושים את זה לעצמנו? האם אתם מסוגלים לעשות את ההפך – לחפש את הטוב שבדברים ובכך לשפר את המצב? למה בני ישראל חיפשו על מה להתלונן כשהיו במדבר?
- האם אתן יכולות למצוא הוכחות לכך שהם עשו זאת גם במקומות אחרים בפרשה שלנו?

דבש | בהעלתך תשפ"ו
תוכן ועריכה: אפי אונטרמן, יצחק ברונשטיין, ג'רמי טאביק, איתן טוקר, שושי לוקשין, ציביה פרנק וינודה, חנה קופץ, וג'ייסון רונוף. עיצוב: ג'ן קלוב. איור: רבקה צינמן.

שְׁאֵלוֹת הַשָּׁבוּעַ

התשובות לשבע השאלות הראשונות נמצאות בעלייה התואמת בקריאת התורה. התשובות לשאלות 8-9 קשות יותר, ויכולות להימצא בכל מקום בפרשה. התשובה לשאלה 10 נמצאת בהפטרה.

עליות:

1) במדבר ח:א-יד

2) ח:טו-כו

3) ט:א-יד

4) ט:טו-י:י

5) י:יא-לד

6) י:לה-יא:כט

7) יא:ל-יב:טז

הפטרה: זכריה ב:יד-ד:ז

בהבלחה!

1. כמה נרות היו למנורה במשכן?
2. מה החשיבות של גיל 25?
3. מה היה המועד החלופי להקרבת קורבן פסח?
4. מה היה קורה בחגים וכשבני ישראל יצאו למלחמה?
5. לאיזה שבט היה מנהיג בשם פגעיאל?
6. מי אומר שהתפקיד שלו קשה מדי?
7. כמה ימים שהתה מרים בהסגר מחוץ למחנה?
8. איפה מופיעים עיניים ואף בפרשה שלנו?
9. איזו תכונה הייתה למשה יותר מכל אדם אחר בעולם?
10. **מההפטרה:** בזמנים טובים יותר, בעתיד, לאן יזמינו אנשים אחד את השני לָשָׁבַת?

* חפשו את התשובות בעמוד 8

הֲלָכָה

למדו דרך אחת שבה הפרשה משפיעה באופן מעשי על חיינו

האם אנחנו אמורים להיות שמחים בשבת? אם תקראו את התנ"ך בעיון, תראו שהמילה שמחה אינה מופיעה אף פעם בהקשר של שבת! התורה מצווה עלינו לשמוח רק בחגים – פסח, שבועות וסוכות.

הנביא ישעיהו מתייחס לשבת כזמן של עונג. **ברור שצריך לנוח בשבת ולקחת פסק זמן, אבל האם אנחנו חייבים לחפש דרכים להיות שמחים?**

כמה מנהגים הקשורים לשבת מרמזים ששמחה אינה חלק מהותי מהיום:

- כשאדם נפטר, קרובי משפחתו יושבים עליו "שבעה" (שבעה ימים של אבלות). אם חג כמו פסח חל במהלך השבעה, תקופת האבל נקטעת בגלל השמחה של החג. אבל שבת לא קוטעת את האבל. השבת היא חלק מהשבעה, ומנהגי אבלות שנוהגים בצנעה (בתוך הבית) ממשיכים גם בשבת עצמה.

- בכל שבת, אחרי תפילת מנחה, נהוג לומר קבוצת פסוקים הידועה בשם "צִדְקָתְךָ צֶדֶק", שהיא דרך לקבל את הדברים גם כשהם עצובים. אנחנו מדלגים על התפילה הזו רק כששבת חלה ביום שמח יותר, כמו ראש חודש או חנוכה.

מצד שני, בפרשה שלנו, אחד הזמנים שבהם אנו מצווים לתקוע בחצוצרות במשכן הוא "ביום שמחתכם". המדרש בספרי במדבר פרשה ע"ז אומר שהכוונה היא לשַׁבָּת!

למעשה, אם תסתכלו היטב, תוכלו למצוא כל מיני רמזים לשמחה בתפילות ובזמירות של שבת. בברכת קדושת היום – הברכה המרכזית על השבת בתפילת העמידה, אנחנו אומרים "וְשַׂמְּחֵנוּ". בתפילת מוסף של שבת יש פסקה שלמה שמתחילה במילה "יִשְׂמְחוּ". ואחד מזמירות השבת המוכרות נקראת "מנוחה ושמחה".

אז אולי לא חייבים לערוך מסיבה בשבת, אבל זה בהחלט זמן טוב לשמוח במנוחה, בתפילות, בסעודות ובלימוד התורה של שבת.

• דַּקָּה שֶׁל דִּיוּן •

איך לשחק: הנה כמה טיעונים לפתיחת המשחק. התחלקו לשתי קבוצות והכינו מספר טיעונים. מומלץ להוסיף רעיונות חדשים לאלה שמובאים כאן. כל קבוצה תציג את עמדתה במשך שלושים שניות. הקבוצה המשכנעת ביותר תנצח!

דיון: אסור להתלונן אף פעם

מסכים

- אף אחד לא אוהב אנשים שרק מתלוננים כל הזמן.
- לעיתים קרובות, אין סיבה אמיתית להתלונן. גישה חיובית יותר תעזור לכם להבין שהמצב לא כזה נורא.
- אם יש לכם בעיה, אתם יכולים לבקש עזרה או לתת משוב בונה. זה שונה מסתם להתלונן.

לא מסכימה

- אם רק תשמרו את הרגשות שלכם בפנים, תהיו מתוסכלים יותר ושום דבר לא ישתפר. אם אתם מרגישים שאתם חייבים - תתלוננו.
- פשוט צריך לוודא שעושים את זה מהסיבה הנכונה! משה התלונן שהוא לא יכול לבצע את התפקיד שלו לבד, וה' נענה לו ודאג שהוא יקבל עזרה.

תשובות:

1. שבעה (ח:ב)
2. זה הגיל שבו הלויים התחילו את עבודתם במשכן (ח:כד)
3. היום הארבעה-עשר בחודש השני (שאנחנו קוראים לו חודש אייר) (ט:יא)
4. היו תוקעים בחצוצרות (י:ט-י:י)
5. שבט אשר (י:כו)
6. משה (יא:יד)
7. שבעה (יב:טו)
8. משה מבקש מחותנו להיות ל"עיניים" עבור בני ישראל (י:לא); ה' אומר שבני ישראל יאכלו בשר עד שהוא ייצא להם מהאף (יא:כ)
9. ענווה (יב:ג)
10. תחת הגפן והתאנה (זכריה ג:י)